

ISUA JUBILEE
Leviticus 25:1-46
ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPỌ 89
Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: “Jehovah ọmọfiọk mme usen nti owo: ndien udeme mmọ eyedu ke nsinsi” (Psalm 37:18).

Eñwọñọ Canaan

Abasi ama ọñwọñọ ọnọ Abraham ke ata ediwak isua emi ekebede mbemiso nditọ Israel ekpọñ Egypt, ete ke Imọ iyenọ nditọ Abraham utibe isọñ ndiduñ ke esit. Mmọ eyenyene mme ufọk emi ema ekebọbọp ema, mme grape emi ema eketọtọ ema ye mme eto emi edisuk eñwumde mfri (Deuteronomy 6:10, 11). Ɗkukure se mmọ ekenyenede ndinam ekedi ndibe nduk edieke mmọ edikopde uyo Abasi. Edi mmọ ekenyene ndibin mme okpono ndem emi ekeduñde do nsio, ndusuk mmọ ekedi ata nnyan owo, edi Abasi ọñwọñọ ndibem mmọ iso nnyuñ ññwana mme ekọñ nnọ mmọ edieke mmọ edikopde uyo Esie.

Nditọ Israel ekedi nditọ Abraham, ke ediwak emana ema ekebe ke ini mmọ ema ekewọñọ ke Egypt, mmọ etọñọ ndika Canaan ndida isọñ emi Abasi ọkọñwọñọde ọnọ mmọ ndinyene. Edi mmọ ema enyene ediwak ñkpọ ndikpep mbemiso mmọ esim do.

Ukpep-ñkpọ kiet emi Abasi okoyomde ndikpep Nditọ Israel ekedi mmọ ndifon ido nnyuñ ñkere mbaña kiet eken. Enye ikoyomke ndusuk owo edi mbon inyene enyuñ eda ofuri isọñ enyene ke ini mmọ eken edide ubuene ye ifin enọ mbon inyene. Edieke mme owo ekabarede edi ubuene, enyuñ enyenede ndinam utom nnọ owo efen, mme owo emi mmọ enamde utom enọ enyene ndifon ido ye mmọ enyuñ eti ete ke kpukpru mmọ ini kiet ekedi ifin ke Egypt. Edieke Abasi mikpekenyeneke mbom inyuñ ifak mmọ isio ke itie ufin oro, mmọ ekpekesuk edi ifin. Abasi okoyom mmọ enyene esit ekom ke abaña uworo-ufin mmọ, enyuñ enam ye kiet eken nte nditọ Abasi.

Ebahare Isọñ

Ke ini nditọ Israel ema ekeduk ke Canaan, Abasi akabahare isọñ oro man esien kiet-kiet enyene udeme nte ekemde. Enye okoyom mmọ eda ñkañ idut oro enye ọkọñde esien kiet-kiet ke udeme enyene. Mmọ ikanamke utom ibọ isọñ oro; ikonyuñ inyeneke okuk ndidep enye; ekedi enọ Abasi.

Kpukpru se nnyin inyenede eto Abasi, ndien nnyin inyene ndinọ Enye ekom. Ke ini nnyin itiede ndidia udia, nnyin inyene ndibem iso ñkom Ọbọñ ke udia oro Enye ọñde nnyin. Ke ini nnyin ikade ndide idap ke mkpana ke okoneyo, nnyin inyene ndikom enye ke ufọk emi Enye ọñde nnyin ye mkpana emi nnyin idede idap. Ke ini nnyin idemerere ke usenubok nnyin inyene ndikom Enye ke abaña nduok-odudu emi Enye ọkọñde nnyin ye mme ọfọñ emi Enye ọñde nnyin ndisine. Nnyin ibeñe Enye ọtọñ nta ọnọ nnyin udia usen oro, ndien Enye ọñ. Ke ini nnyin iwutde esit ekom ke se enye ọñde nnyin, Enye enem esit ndinọ nnyin awak akan.

Sabbath

Ke ini nditọ Israel eketọñde isañ ndika Canaan, Abasi ama ọdọhọ mmọ eduok odudu ke kpukpru ọyọhọ usen itiaba. Ekekot usen oro Sabbath. Abasi ọkọbọk mmọ ke manna emi Enye ọkọdọñde ọnọ mmọ nditañ ke isọñ kpukpru usenubok ibọhọke ke Sabbath. Manna ama odu ke isọñ ke ọyọhọ usen itiokiet nte ekemde usen iba ọnọ mmọ nditañ ndien ikenyeneke ndibiara nte ekesidide ke mme usen eken ke adaña emi mmọ eketañde se iwakde ikan nte mmọ ekoyomde ke usen oro. Abasi ama etiñ ọnọ mmọ ete ke mmọ enyene ndinim Usen Sabbath ke edisana, onyuñ ọsọñ ọdọhọ ete ke mmọ inyeneke ndinam baba utom ke usen oro.

Ke mmọ ema ekeduk ke Canaan, akana nte isọñ adia Sabbath esie. Enye ekedi ata eti isọñ, ke ntre Abasi okoyom mmọ etim ekpeme enye. Ikanaha nte mmọ etọ ñkpọ ke isọñ ke ọyọhọ isua itiaba man isọñ oro odu ke nduok-odudu. Idem isimemke isọñ nte edide ye owo, edi edieke etode ñkpọ ke isọñ kpukpru isua, mme ñkpọ oro eyedia udia eto isọñ oro tutu ke akade iso enye “ifonke ñkpọ aba.” Ke ini mme owo minyeneke ibok-iñwañ ndisin ke isọñ man ọfọñ, edieke eyakde enye enim ke isua kiet owo itohọ ñkpọ, enye eyetọñ nta ọfọñ ñkpọ.

Ke esiode edikpeme isọñ oro efep, Abasi okoyom ndinọ mmọ ukpep-ñkpọ ñko ete ke Imọ iyebok nditọ Imọ. Enye ama ọñwọñọ ete ke ọyọhọ isua itiokiet se mmọ etode eyetot eti-eti ndien udia eyedu eti-eti nte ekemde isua Sabbath. Mme ñkpọ emi editibede eto isọñ ke isua oro emi owo mikotọhọtọ ekedi se eyakde enọ mme ubuene ye unam (Exodus 23:11).

Abasi idiyakke nditọ Esie etie biọñ. Eñwọñọ emi enye ọñde ndinen-owo edi: “Enye oduñ ke enyọñ: mkposọñ ebiet ikpọ itiat edi ubọhọ esie: enọ enye uyo; mmọñ esie itreke” (Isaiah 33:16). David ewet ke mme Psalm esie kiet. “Ɗkedi eyenowọñ, ndien ndi ebiowo ñko; ñkanam ñkwe nte ekpọñde eti owo, nte ubon esie enyuñ esañade inok” (Psalm 37:25). Abasi ọkọñ Nditọ Israel manna ndidia ke ofuri isua aba emi mmọ ekedude ke akpa utatan. Akpakana nte mmọ enim ke akpanikọ kpukpru ini ete ke Abasi eyetim ekpeme mmọ inyuñ iyakke mmọ etie biọñ.

Abasi oyom ikot Esie mfin emi ebuot idem ye Enye, ekonyuñ efina idem mmọ ebaña se mmọ edidiade mme edisinede. Jesus eketiñ ọnọ mbet Esie ke ini Enye odude ke isọñ, “Nte inyamke ñkpri inuen ition ke obubit okuk

iba?" Ndien Abasi ifreke ndomo mmọ kiet?" (Luke 12:6). Edieke Abasi ekerede abaña mme nkpri inuen, nte Enye nko idikereke ibaña nditọ Esie?

Isua Jubilee

Ke ini isua itiaba ke itie itiaba mme isua aba ye usukkiet ema ekebe, isua efen ekedi nduok odudu. Ekekot enye isua Jubilee, mme isua uworọ-ufin, mme ubohọ. Enye akada itie ke isua Sabbath ama ekebe, emi oworode ete mmọ ikotohọ nkpo ke nnen-nnen isua iba. Edi Abasi ekpekpeme kpukpru nkpo, onyũ qnwoño qnọ mmọ ete ke mmọ eyetet ediwak ibokpot ye ikon ye mfri ke oyohọ isua itiokiet emi edidade mmọ osim oyohọ isua itiaba ye itiaita tutu onyũ osim ini ukpeñe ke oyohọ isua usukkiet.

Ke Usen Usio-Isop ke isua Jubilee, ema efri ukorowo okposon. Usen oro okoyohọ ye uteñe, ini emi mme owo eketide mme idiok-nkpo mmọ. Edi ke ema ekekure ndifop mme uwa nte Abasi eketemede, mme owo ema edara eti-eti. Ndien ke ekekopde ukorowo, emi ke ido mmọ ekedide ata akpan ini ndisana mme ifin ye mme nkpo ubion mmọ nyak, mmọ ema etim ekop inemesit.

Ke isua ubohọ emi, owo emi akanyamde ndusuk ison esie ke ufot isua aba ye usukkiet emi ekebede ekeme nditohọ ntak nda nnyene ke ikpikpu. Edieke okodude owo emi ekebuenede eti-eti tutu enye anyam idemesie ndinam utom nno owo, enye ama enyene unen ndifiak nnyon ufok ke ifure. Kere nte kpukpru owo ekedarade ke ini ekefrede ebaña mme ison mmọ, mmọ ema efiak ekedia inyene mmọ nte ekedide mbemiso mmọ ekabare edi ubuene!

Abasi ikoyomke mbon inyene efik mme ubuene, inyũ iyomke mme ubuene etuk mbon inyene. Edieke mmọ ekenyamde ison mmọ ke ediwak isua mbemiso isua Jubilee, mmọ ema enyene unen ndinyam enye ke ata nson urua, edi edieke ekedide isua iba mme ita okosuk ndien osim isua Jubilee, mmọ ekenyene ndinyam ison oro ke ekom urua emi ekemde ye se edidade ison oro inam ke ufot ini oro. Eketie nte ediyayak ison nno, idighe ata edinyanyam, sia akanade nte owo kiet-kiet ayak ison emi enye ekedepde ke oyohọ isua aba ye duop.

Efak Mbemiso Jubilee

Ke ini enyamde ison, ema esinam mme nwed Ediommi iba. Nwed ediommi kiet, ekesine ekom-urua emi ekedepde ison, emi ekefikde ufik-nkpo enim ke itie eke ofonde. Enye eken ekedi emi enye ekemede ndikpuhore ke ini emi enyamde ison oro eno owo efen. Edieke owo emi otode ukem ufok emi andinyene ison oro ke akpa otode, oyomde nditohọ ntak ndep ison oro nno ikot esie, enye ekeme nditat nwed ediommi oro onyũ ofiok ekom-urua ison oro ndien edep enye mbemiso ekem isua Jubilee. Ekekot emi ndifak ison, ndien ekot owo emi edepde andifak.

Nnyin imokut ke nwed Ruth uwut-nkpo emi owo oruk afakde ison. Naomi, ebe esie Elimelech, ye nditọ iren esie iba ema ebuene eti-eti oto ke ntak akañ ke ison Judah, ndien mmọ ema eka ndidun ke idut efen. Ke ediwak isua ema ekebe, ke nditọ iren esie ema enyũ edo ndo ekem ekpaña, ebe esie onyũ akpa nkpo. Naomi ama ebire ndifiak nnyon obio emana esie. Ruth emi ekedide kiet ke otu iban nditọ esie ama etiene enye onyon. Mmọ ekasuk edi ubuene, onyũ odu mmọ ke ekikere mme eyedu owo ke oruk mmọ emi edifakde ison mmọ qnọ mmọ. Ruth ama aka ekese Boaz emi ekenyenede nkpo eti-eti, okonyun edide owo ufok Elimelech, eketin mfina mmọ qnọ enye, man ese mme enye eyetohọ ntak edep ison mmọ. Boaz ama onwoño "ndifak enye" (nte owo oruk), edieke owo emi okotimde ekpere ke oruk mmọ minyimeke ndinam ntre. Owo enye eken ama ayak unen esie ndifak ison oro qnọ Boaz, ke ndiyak ikpa-ukot esie nno enye, nte ido ekedide ke ini oro. Ke ntre Boaz ama edep ison oro ekenyenede Elimelech onyũ qdọ Ruth. Eyen-eyeyen eren mmọ ekedi Edidem David, emi ekewetde ediwak Psalm ke Nwed Abasi. Ke ediwak emana ema ekebe Jesus ama edimana oduk ke ubon mmọ.

Andifak Nnyin

Jesus edi Andifak nnyin. Nte mme anam-idiok, nnyin ima inyam idem nnyin ino Satan inyũ inyeneke se idade idep ubohọ nnyin. Jesus ekedi ndiyet kpukpru idiok-nkpo nnyin nsio nnyun mbiat odudu asua ke uwem nnyin, nnyun nnam nnyin itohọ ntak iworo ufin. Enye akanam nkpo qnọ nnyin nte "owo oruk." Enye ekedi nkukure owo emi ekekemede ndidep ufak nnyin, ndien Enye akada iyip Esie edep enye.

Isua Mfonido Jehovah

Ke otu mme akpa ukworọ-ikọ emi Jesus okonode, Enye ama okot ndusuk mme ufañ-nwed oto ntiñ-nnim-ikọ emi Isaiah eketiñde abaña Enye ke ata ediwak isua emi ekebede. "Spirit Jehovah odoru Mi ke idem, koro Enye emeyet Mi aran onim, ete, nkworọ eti mbuk nno nditọ-ubuene. Enye omodon Mi, ete, nkworọ uworo-ufin nno mbuot-ekon, nnyun nkworọ erikut usun nno mme nnan, nnyun nsana mmọ emi efikde nyak, nnyun nkworọ isua mfonido Jehovah" (Luke 4:18, 19). "Isua mfonido Jehovah" oro ekedi isua Jubilee eke spirit, emi mme anam-idiok eke ekabarede esit ekenyenede idorenyin ndibohọ ke ufin idiok-nkpo, emi mbon udon editohode ntak ekop nsoidem, emi edinamde kpukpru mmọ emi enimde Jesus ke akpanikọ edaresit. Ke Jesus ama okokot mme ufañ oro okure, enye osuhore etetie onyũ qdohọ ete, "Ikọ nwed Abasi emi omosu ke uton mbufo mfin emi" (Luke 4:21). Edida erifen ke mme idiok-nkpo ndi, emem qnọ mme esit emi etimerede, edikut usun nno mme nnan, ekedi se ikponde ikan ndisana ison emi ema ekenyam nyak nno. Nnyin isuk ikekeme ndibọ uworo-ufin oro mbe ke Jesus edieke nnyin idide itiene Enye ye erikabare esit inyũ ibeñe Enye efen mme idiok-nkpo nnyin. Nnyin imekeme ndidara "Isua uworo-ufin" mfin mbe ke Iyip Jesus.

Kpa nte ekesifride ukorowo ke Usen Usio-Isop ke Isua Jubilee, ntre ke John Baptist ekedi edifiori abaña edidi Jesus ke isoñ. Ubak etop esie ekedi, “Eyemenere kpukpru itihere ebiet ke enyoñ, Eyenyuñ enam kpukpru ikpo ye ñkpri obot esuhore, se ikwañade eyekabare enen, “Ñkputuk-ñkputuk usuñ eyedonọ” (Luke 3:5). Oro ikoworo ke ite ke eyesibe mme obot ke isoñ edon ke itihere man anam isoñ edi ukem-ukem; edi okoworo ete ke Jesus eyetonọ ntak anam kpukpru ñkpọ efon nte ekedide ke isua Jubilee ke ini owo kiet-kiet okotonode ntak ada inyene esie. Emi iketiñke ñkpọ ibaña isoñ emi owo kiet-kiet edinyenede ikpon, edi kpukpru owo eyenyene inyene eke spirit ke Jesus. Mbon inyene ye ubuene ekeme ndibọ erinyaña ke ukem usuñ oro.

Akwa Jubilee Efen

Jubilee efen ke edi, adañoro Jesus “eyesio mme angel Esie odon ye akwa uyom ukorowo, mmọ eyenyuñ etañ ndimek ikot Esie ke ikpehe ofim mbinañ ebon otọ kiet, ototonode ke utit Heaven kiet tutu osim eken” (Matthew 24:31). Ke ini oro ke emem edidu ke tosin isua kiet ke adañaemi Jesus edidide Edidem. Nnyin emi ibenede idem idahaemi ibet ntañ-ndok emi Jesus editañde ikot Esie ke isoñ odok, iyenene ifet ndikara ye Enye.

MME MBUME

1. Ewe ekedi isua Jubilee?
2. Nso ke Nditọ Israel ekenyene ndidia ke isua oro?
3. Nso ke Abasi okoyom ndikpep Nditọ Israel mbe ke isua Sabbath ye isua Jubilee?
4. Anie ekekeme nditonọ ntak ndep isoñ emi ekenyamde mbemiso Jubilee edisim?
5. Anie edi Andifak nnyin?
6. Nso idi “isua mfonido Jehovah?”